

Crna Gora
Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava

Adresa: Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 130
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 243 197
www.gov.me/mmp

Broj: 05-040/24-874/29

07.april 2025.godine, Podgorica

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI ZAKONA O ZAŠTITNIKU/ICI LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu, predviđeno je usvajanje Predloga u II kvartalu 2025. godine. U skladu sa navedenom obavezom, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je, na osnovu člana 12. i 14. Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 78/18, 70/21 i 52/22.) i člana 9. Uredbe o izboru predstavnika/ca nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija (Sl. list CG, broj 41/18), a nakon sprovedene procedure za izbor predstavnika/ca nevladinih organizacija, donijelo je Rješenje o formiranju Radne grupe br. 05-040/24-874/26 od 19.09.2024. godine.za izradu Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Članovi/ce radne grupe su predstavnici/ce sljedećih institucija: Ministarstva finansija, Vrhovnog državnog tužilaštva, Odbora Skupštine Crne Gore, Vrhovnog suda Crne Gore, Službe predsjednika Crne Gore, Ministarstva pravde, Ministarstva evropskih poslova, NVO Građanska Alijansa, Uprave za državnu imovinu, dok su kao posmatrači učestvovali predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG, Delegacije EU, UN i OSCE. Logističku i ekspertsku podršku pružio je Savjet Evrope.

Zadatak Radne grupe je bio da pripremi tekst Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore u skladu sa međunarodnim dokumentima Evropske unije

Javna rasprava o Nacrtu Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore počela je 20. 02. 2025. godine i trajala 30 dana, do 22. 03. 2025. godine

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava organizovala je okrugle stolove povodom javne rasprave o Nacrtu Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore u Baru, Podgorici i Beranama.

Pozvani su svi zainteresovani subjekti da uzmu aktivno učešće i uključe se u proces rasprave, i da svoje primjedbe, prijedloge i sugestije dostave i u pisanom obliku

Nacrt Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore Nacrt i program javne rasprave, su objavljeni na sajtu Ministarstva na sljedećem linku:

[Program javne rasprave o tekstu nacrta Zakona o zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)

Primjedbe, prijedloge i sugestije na tekst Nacrta Zakona o Zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore su dostavili:

Predlozi od strane OHCHR		
Član nacrta Zakona	Predložene izmjene	Odgovor Ministarstva ljudskih i manjinskih prava
Član 1 Ovim zakonom uređuju se nadležnost, ovlašćenja, način rada i postupanje Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore (u daljem tekstu: Zaštitnik/ca) kao nezavisnog državnog organa u zaštiti ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, kao i druga pitanja od značaja za rad Zaštitnika/ce.	Sugestija da se ovdje doda da je Zaštitnik NPM po OPCAT-u	
Član 2 Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima ustavnosti i zakonitosti, pravde i pravičnosti, etičnosti, javnosti rada, efikasnosti, nepristrasnosti, povjerljivosti postupanja, zaštite	Mandat treba proširiti na radnje i nepostupanje i u javnom i u privatnom (poslovnom) sektoru. Ova sugestija zasniva se na Pariskom principu po kome „nacionalnoj instituciji treba dati što širi mandat“ (pod tačkom 2, poglavlje o Nadležnostima i dužnostima). Takođe se zasniva i na Opštoj	Predlog se ne prihvata. Prema važećem Zakonu, Zaštitnik ima ovlašćenja da pokrene postupke protiv pravnih i fizičkih lica i u javnom i u privatnom sektoru u predmetima zabrane diskriminacije.

privatnosti i tajnosti podataka, dužne pažnje u odnosu na ranjive grupe posebno izložene riziku, vrši promociju i preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kada se ona povrjeđuju aktom, radnjom (činjenjem ili propuštanjem obaveze da djeluju) državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave ili lokalne uprave, javnih ustanova, javnih službi i drugih nosilaca prenesenih ili povjerenih javnih ovlašćenja, pravnih lica sa većinskim udjelom države i /ili učešća lokalne samouprave u njegovom vlasništvu (u daljem tekstu: organi), kao i onda kada se u skladu sa ovim ili drugim zakonom propisuje zaštita od kršenja ljudskih prava od strane drugih pravnih i fizičkih lica. Zabranjen je svaki oblik uticaja na rad i odlučivanje Zaštitnika.	opservaciji (GO) 1.2 o mandatu za ljudska prava Potkomiteta za akreditaciju (SCA) Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI) GO 1.2 konstatuje da mandat NHRI „treba proširiti na radnje i nepostupanje kako javnog, tako i privatnog sektora;"	
Član 3 Zaštitnik/ca vrši promociju ljudskih prava i sloboda na način što sprovodi aktivnosti u cilju unapređenja ljudskih	GANHRI je pozvao na veće uključivanje mandata za promociju u Zakon, radi što veće usklađenosti sa Pariskim principima (PP). Čl.3 dalje tumačen u Opštoj opservaciji (GO) 1.2 o	

prava i sloboda, prati stanje i ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačke i analitičke poslove, aktivno podstiče i održava saradnju sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, akademskim i naučno istraživačkim institucijama i inicira usklađivanje zakonodavstva sa međunarodnim i evropskim standardima, upućuje na njihovu primenu i obavlja i druge poslove na promociji ljudskih prava.	„Mandatu za ljudska prava”. Ovaj Potkomitet za akreditaciju preporučio je Crnoj Gori da: „izmijeni svoj zakon koji omogućava promotivni mandat, kako bi bio eksplicitan. Promocija obuhvata obrazovanje, obuke, savjetovanje, komunikaciju s javnošću i zagovaranje. Ovo za cilj ima stvaranje društva u kome se ljudska prava razumiju i poštuju”. (2016) Stoga sugerišemo dodati tekst. Takođe, molimo da obratite pažnju na to da neke aktivnosti koje su u ovom članu navedene kao promotivne aktivnosti za ljudska prava zapravo GANHRI-jev SCA smatra zaštitnim aktivnostima (poput monitoringa, anketnih komisija, analiza/izvještaja).	
Član 4 Sjedište Zaštitnika/ce je u Podgorici. Zaštitnik/ca može organizovati dane Zaštitnika van svog sjedišta, radi obavljanja poslova iz svoje nadležnosti.	Treba da bude jasno da je NHRI (nacionalna institucija za ljudska prava) nadležna za cjelokupnu teritoriju države, kao i to da je NHRI dostupna žrtvama eventualnog kršenja ljudskih prava u kontinuitetu, gdje god da su na teritoriji države. Ova odredba je formulisana tako da pomalo djeluje da je jedino što Zaštitnik „smije” da uradi van svog sjedišta to da obilježi Dane Zaštitnika, što bi bilo nedovoljno.	Predlog se prihvata.
Član 5 Rad Zaštitnika/ce je javan. Načelo javnosti u radu Zaštitnika/ce obezbjeđuje se izradom i dostavljanjem Skupštini Crne Gore	Zakonom treba uvesti proces koji zahtijeva da se njegovi izvještaji šalju na što više adresa. Dobro je da po članu 6. Skupština raspravlja o izvještaju (G.O. 1.11).	Predlog se prihvata.

redovnih i posebnih izvještaja Zaštitnika/ce u vezi sa stanjem i postupanjem u određenim oblastima. Redovni izvještaji u vezi sa opštim podacima o stanju ljudskih prava i postupanju Zaštitnika/ce podnose se Skupštini najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Zaštitnika/ce i stanju ljudskih prava i sloboda u oblasti zaštite od diskriminacije prema statističkim i drugim podacima o radu Zaštitnika/ce, postupanju drugih državnih organa, podacima dobijenim od nevladinih organizacija i drugih organizacija civilnog društva, informacijama savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i drugih izvora,		
--	--	--

podnosi se Skupštini za period prve polovine svake kalendarske godine.		
Član 6 Skupština Crne Gore otvara raspravu o izvještajima, ali o njima ne glasa, niti može na bilo koji način uticati na izmjenu sadržine izvještaja.	Brisati: ne može glasati o njima. Skupština, kao političko tijelo, ne treba da ima pravo da glasa da glasa o izvještaju Zaštitnika koji je nezavisno tijelo, niti da mu usvaja ili ne usvaja izvještaj. Treba da raspravlja o njemu, kao što to u ovom članu piše – naročito kada se njoj izdaju preporuke, u smislu da obezbijedi sprovođenje.	Predlog se ne prihvata. Važno je da građani/ke i ostala zainteresovana laička javnost razumiju da Skupština ne može glasati o izvještajima.
II. IMENOVANJE, PRAVA I OBAVEZE I PRESTANAK FUNKCIJE Član 8 Zaštitnik/ca se imenuje u skladu sa Ustavom i može biti ponovo biran. Za Zaštitnika/cu može se imenovati lice koje je crnogorski/a državljanin/ka, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje 15 godina radnog iskustva od čega najmanje deset godina iskustva u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, da nije osuđivan/a za krivično djelo koje ga čini nedostojnim/om za obavljanje funkcije i protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti,	Treba da postoji ograničenje po pitanju broja dozvoljenih reizbora, kako bi se izbjegla mogućnost neograničenog mandata. Po Ustavu, mandat je šest godina, pa broj ponovnih izbora treba ograničiti na jedan. GO 2.2 konstatuje: „Budući da je provjereno u praksi, SCA podstiče da se zakonom o NIHR predvidi mandat na period između tri (3) i sedam (7) godina uz mogućnost reizbora.“	Predlog se prihvata.

kao i koje/a ima visoki lični i profesionalni autoritet.		
Član 10 U postupku utvrđivanja predloga, Predsjednik/ca Crne Gore objavljuje javni konkurs za prijavljivanje kandidata za imenovanje Zaštitnika/ce, koji ne može trajati kraće od 20 dana. Po isteku roka iz stava 3 ovog člana u postupku utvrđivanja predloga kandidata Predsjednik/ca može formirati posebno radno tijelo za provjeru uslova koje moraju ispunjavati kandidati/tkinje za imenovanje Zaštitnika/ce. Prilikom sprovođenja postupka predlaganja kandidata/tkinja za imenovanje, Predsjednik/ca Crne Gore obavlja konsultacije sa naučnim i stručnim institucijama, predstavnicima samostalnih profesija, organizacijama civilnog društva u širem smislu i drugim nezavisnim organizacijama čija je djelatnost u uskoj vezi sa zaštitom ljudskih prava i sloboda.	Ovi članovi o proceduri imenovanja čine proceduru transparentnom i GANHRI-jev SCA ih je preporučio 2016. To je pozitivno, međutim, preporučujemo da se pomene i pluralizam. Konsultacije sa različitim zainteresovanim stranama u procesu izbora kandidata predstavljaju pozitivan korak u tom pogledu, ali bi bilo snažnije kad bi se izričito navelo da treba uzeti u obzir pluralizam. Prema GO 1.7: „pluralizam se odnosi na širu zastupljenost društva. Mora se uzeti u obzir obezbjeđivanje pluralizma u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa.” Odredba o izboru i imenovanju bi bila snažnija ako bi formiranje radnog tijela bilo obavezno, a ne fakultativno (uz formulaciju „formira“, a ne „može formirati”) Predlaže se da predlog sadrži najmanje tri imena da bi se obezbijedilo da izbor ne bude samo u rukama Predsjednika Republike.	Predlog se prihvata i u stav 3 dodaje da će prilikom obavljanja konsultacija biti vođeno računa da se obezbijedi pluralizam u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa. Predlog se prihvata. Predlog se prihvata.

Po izvršenim konsultacijama Predsjednik/ca obavlja razgovor sa kandidatim/tkinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje. Nakon obavljenog postupka provjere ispunjenosti uslova, Predsjednik/ca obrazloženi predlog za imenovanje dostavlja Skupštini Crne Gore u roku od osam dana od dana okončanja procesa kandidovanja u skladu sa ovim Zakonom. Od utvrđivanja liste kandidata do dostavljanja predloga iz stava 5 ovog člana ne može proteći više od 30 dana.		
Član 12 Zaštitnik/ca ima četiri zamjenika/ce. Zamjenika/cu Zaštitnika/ce (u daljem tekstu: zamjenik/ca) imenuje Skupština, na predlog Zaštitnika/ce. Zamjenik/ca se imenuje na vrijeme od šest godina i može biti ponovo imenovan/a.	Trebalo bi da postoji odredba koja se odnosi na pluralizam u smislu ovih imenovanja. U smislu šire zastupljenosti društvenih struktura i rodnog balansa. Po GO 1.7: „pluralizam se odnosi na širu zastupljenost društva. Mora se uzeti u obzir obezbjeđenje pluralizma u kontekstu roda, etničke pripadnosti ili manjinskog statusa.” I ovdje je potrebno utvrditi skupštinske procedure za imenovanje zamjenika.	Predlog se prihvata.
Član 15 Zaštitnik/ca predlaže kandidata/tkinju za zamjenika/cu. U postupku utvrđivanja predloga,	Predlog treba da uključi najmanje dva imena po poziciji.	Predlog se ne prihvata. Budući da sistem koji je uspostavljen u Crnoj Gori daje Skupštini ovlašćenja da imenuje zamjenike, smatramo da je dovoljno da Zaštitnik predloži po jednog kandidata za svako mjesto.

Zaštitnik/ca objavljuje javni konkurs za prijavljivanje kandidata/tkinje za imenovanje Zamjenika/ce iz oblasti za koju se vrši imenovanje, a koji traje 20 dana. Javni konkurs se objavljuje na internet stranici institucije Zaštitnika i jednom od štampanih medija. Prilikom sprovođenja postupka predlaganja kandidata/tkinje za imenovanje, Zaštitnik/ca obavlja intervju sa prijavljenim kandidatima/tkinjama koji/e ispunjavaju uslove za imenovanje, Nakon obavljenog intervjua, Zaštitnik/ca dostavlja obrazloženi predlog za imenovanje Skupštini Crne Gore u roku od 30 dana od dana isteka roka za prijavljivanje kandidata/tkinja. U postupku predlaganja kandidata/tkinja za imenovanje zamjenika/ce, vodi se računa o sposobnostima i specijalnosti za postupanje u konkretnoj oblasti iz djelokruga rada Zaštitnika/ce za koju se zamjenik/ca imenuje.		
--	--	--

Član 19 Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca ne može vršiti drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost. Zaštitnik/ca, odnosno zamjenik/ca ne može biti član političke organizacije, niti učestvovati u političkim, odnosno stranačkim aktivnostima. Ograničenje iz stava 1 i 2 ovog člana vezuje se za propise o sprečavanju konflikta i interesa i ne odnosi se na naučnu, obrazovnu i kulturno-umjetničku djelatnost, kao ni na aktivnosti zaštićene autorskim pravima, učešće u edukaciji i usavršavanju kadrova u oblastima koje su spojive sa vršenjem funkcije.	Isto treba da važi za savjetnike u svijetlu činjenice da, kao što se vidi u članu 18, savjetnici izražavaju mišljenja, a u svijetlu činjenice da savjetnici obavljaju značajan posao za instituciju na planu ljudskih prava. To se može konstatovati posebnim članom ili odjeljkom posvećenim savjetnicima.	Predlog se ne prihvata. Status zaposlenih u instituciji Zaštitnika/ce regulisan je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.
Član 23 Zamjenici/e Zaštitnika/ce kojima je prestao mandat u skladu sa članom 20, stavom 1 tačka 1 i 2 ovog člana, ostvaruju pravo rasporeda na radno mjesto u instituciji Zaštitnika ili u drugom državnom organu, na radno mjesto koje odgovara njegovom/njenom nivou kvalifikacije	Ovo je još jedna odredba koja ukazuje na bliskost između kancelarije Zaštitnika i drugih državnih organa koju je bolje izbjegavati. Ovaj stav znači pozivanje na član 21, a ne na član 20. Ali, usljed gore opisane bliskosti, predlog je da se ovaj član briše.	

obrazovanja, stečenom radnom iskustvu i sposobnostima. Rješenje o raspoređivanju, iz stave 1 ovog člana, donosi starješina/ka organa u kome se vrši raspoređivanje, na osnovu prethodno potpisanog sporazuma između starješine/ki tog organa i lica kome je prestao mandat. Zamjenik/ca Zaštitnika/ce, koji/a nije raspoređen/a u skladu sa stavom 6 ovog člana, za to vrijeme, ima pravo na naknadu u visini zarade koju je imalo/a u posljednjem mjesecu vršenja poslova radnog mjesta na koje je bio/la imenovan/a, u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade u javnom sektoru.		
III NADLEŽNOST I OVLAŠĆENJA Član 25 Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da postupa u predmetima koji se tiču rada organa iz člana 2 ovog Zakona i kada se u njihovim radnjama steknu uslovi za preduzimanje mjera na zaštiti ljudskih prava i sloboda.	Dok je dobro što se u članu 3. navodi da Zaštitnik promoviše prava podsticanjem i održavanjem saradnje sa organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama, akademskim i istraživačkim ustanovama – predlažemo da se posebnim članom u ovom poglavlju utvrdi da nacionalna institucija za ljudska prava treba da razvija, formalizuje i održava radne odnose sa	

Zaštitnik/ca nema ovlaštenje da postupa u predmetima koji se tiču privatno pravnih subjekata, osim za slučaj da je predmet postupanja zaštita od diskriminacije. U predmetima koji se tiču zabrane diskriminacije Zaštitnik/ca je ovlašten/a da postupa u odnosu na pravna i fizička lica, kako u javnom tako i u privatnom sektoru.	drugim domaćim institucijama osnovanim u svrhe promocije ljudskih prava, uključujući tematske institucije, kao i sa organizacijama civilnog društva i nevladinim organizacijama. Ovo bi bilo u skladu sa Opštom opservacijom 1.5 GANHRI-jevog Potkomiteta za akreditaciju. Kao što je konstatovano u članu 2, mandat treba da obuhvati činjenje i nečinjenje u javnom i privatnom sektoru u svim oblastima rada institucije. Na osnovu Pariskih načela i Opšte opservacije GANHRI-jevog SCA (vidjeti komentar o članu 2).	
Član 26 Zaštitnik/ca postupa u predmetima koji se tiču rada sudova samo u slučaju odugovlačenja sudskog postupka i neizvršavanja sudskih odluka.	Ovo je veoma restriktivno. Zaštitnik treba da ima ovlaštenja da predloži i <i>amicus curiae</i>.	Predlog se prihvata.
Član 27 Zaštitnik/ca je ovlašten/a da Skupštini, Vladi, odnosno ministarstvu ili nadležnom organu državne uprave, odnosno lokalne samouprave, podnese inicijativu za donošenje zakona, izmjenu ili dopunu zakona, drugih propisa i opštih akata koji su u njihovoj nadležnosti, ako smatra da do povrede	Dodati poslednji stav koji glasi: Zaštitnik je ovlašten da podstakne Vladu i Skupštinu da ratifikuju ili pristupe regionalnim i međunarodnim instrumentima kojima se promovišu i štite ljudska prava kao i da ih podstakne na efektivnu primjenu instrumenata čija je Crna Gora država ugovornica. Ovaj tekst se predlaže da bi se pozabavio zabrinutošću koju je izrazio SCA 2016. godine i preporukom SCA da predmetni zakon treba	Predlog se prihvata.

ljudskih prava dolazi zbog nedostataka u propisima i ako postoji potreba za usaglašavanje propisa sa međunarodno priznatim standardima u oblasti ljudskih prava i sloboda. Nadležni odbor Skupštine, odnosno Vlada, ministarstvo ili organ državne uprave, odnosno lokalne samouprave kojem je podnijeta inicijativa iz stava 1 ovog člana dužan je da se o toj inicijativi izjasni u roku od 30 dana od dana podnošenja inicijative.	eksplicitno da ovlasti Zaštitnika da podstiče ratifikaciju ili pristupanje međunarodnim instrumentima za ljudska prava, kao i djelotvornu primjenu međunarodnih instrumenata za ljudska prava čija je država ugovornica.	
Član 30 Na zahtjev državnih organa iz člana 2 ovog Zakona, Zaštitnik/ca može dati mišljenje o zaštiti i unaprjeđenju ljudskih prava i sloboda.	Zaštitnik treba da ima mogućnosti za ovo na sopstvenu inicijativu, ne samo na zahtjev.	Predlog se prihvata iako Zaštitnik svakako ima ovo pravo kako bi odredba bila jasnija. Dodaje se „na sopstvenu inicijativu“ u ovaj član Zakona.
Član 31 Zaštitnik/ca se bavi i opštim pitanjima od značaja za zaštitu i unaprjeđenje ljudskih prava i sloboda i sarađuje sa organizacijama i institucijama koje se bave ljudskim pravima i slobodama. Zaštitnik/ca posebno ima obavezu saradnje sa međunarodnim ugovornim tijelima	Dobar član povodom zabrinutosti GAHNRI-jevog SCA da važeći zakon nema određeni član po kome Zaštitnik sarađuje sa međunarodnim i regionalnim sistemima za ljudska prava. Sugerišemo dalje unaprjeđenje ovog člana i njegovo usklađivanje sa komentarom SCA kao i to da bude određeniji.	Predlog se prihvata.

koje prate izvršavanje ugovora o ljudskim pravima koje je potpisala, odnosno koje je ratifikovala i kojima je pristupila Crna Gora. U ostvarivanju ovih poslova Zaštitnik/ca može slobodno i bez ograničenja pristupati međunarodnim udruženjima i mrežama institucija za zaštitu ljudskih prava, pridržavajući se načela ustavnosti i zakonitosti u ostvarivanju svog/a mandata, odnosno djelujući u granicama međunarodnih obaveza i principa na kojima se temelji međunarodna saradnja, uz poštovanje principa izvršavanja obaveza. U prihvatanju ovih obaveza Zaštitnik/ca se ne može kretati izvan granica ustavnih i zakonskih ovlašćenja koja su mu/joj dodijeljena, niti preuzimati finansijske i druge obaveze izvan onih koje su mu/joj date zakonom.		
Član 32 U vršenju svog mandata Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa, niti da ispituje njihovu zakonitost.	Zašto bez ovlašćenja da se preispita zakonitost? Predlažem da se ovo briše. Zaštitnik ne može staviti van snage ili poništiti akte, ali uloga Zaštitnika je da može osporiti interna akta ukoliko	Predlog se prihvata.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučajevima i na način kako to predviđaju propisi koji se odnose na zaštitu od diskriminacije.	krše standarde ljudskih prava.	
Član 40 O preduzetim mjerama na prevenciji torture Zaštitnik/ca, kao Nacionalni preventivni mehanizam, sačinjava izvještaj o nađenom stanju, koji dostavlja organu, ustanovi ili organizaciji u kojoj je vršio/la poslove u prevenciji torture. Kad Zaštitnik/ca u vršenju poslova u prevenciji torture posumnja da je došlo do mučenja ili drugog oblika surovog, neljudskog ili ponižavajućeg kaznjavanja i postupanja, pokrenuće se postupak po službenoj dužnosti i predmet povjeriti nadležnoj organizacionoj jedinici unutar institucije, zavisno od sadržine predmete i ličnih osobina žrtve nasilja (djeca, žene, osobe sa invaliditetom, pripadnici manjina i drugi).	Predlog da i zamjenik Zaštitnika koji vodi NPM ovdje bude pomenut. Baš kao što se zamjenik pominje i u članu 39.	Ovaj predlog se ne prihvata. Zamjenik/ca nadležan za NPM ima najvažniju uogu u obezbjeđivanju funkcionisanja mehanizma. Potpisuje i godišnji izvještaj NPM-a. Međutim, podnošenje izvještaja Skupštini i davanje preporuka isključiva je nadležnost Zaštitnika.

Kada članovi NPM koja su učestvovali u sprovođenju poslova u prevenciji torture, posumnjaju u moguću povredu načela zabrane torture, obavještenja dostavljaju nadležnoj organizacionoj jedinici Zaštitnika. Članovi NPM u slučaju iz stava 3 ovog člana, ne mogu postupati u predmetima pokrenutim tim povodom po individualnim ili kolektivnim pritužbama, odnosno po službenoj dužnosti u okviru postupka individualne zaštite žrtava. Na ovaj postupak primjenjuju se pravila o postupanju zaštitnika kao i kod drugih povreda.		
Član 41 Izveštaj po obavljenoj posjeti tokom vršenja poslova u prevenciji torture, zajedno sa mišljenjem, preporukama i/ili upozorenjem, Zaštitnik/ca, osim organu u kojem je moguća povreda nastala, isti dostavlja i organu ili tijelu nadležnom za nadzor nad organom, ustanovom ili organizacijom u kojem su poslovi u prevenciji torture sprovedeni.	Kao i gore, predlog je dodatni zamjenik Zaštitnika	Ovaj predlog se ne prihvata. Za ovu odredbu važi isto obrazloženje kao za čl.40.

Starješina/ka organa kojem je upućena preporuka ili upozorenje, dužan/a je da u roku koji odredi Zaštitnik/ca, preduzme mjere povodom upozorenja ili preporuke Zaštitnika/ce i o preduzetim mjerama obavijesti Zaštitnika/cu. Po dobijanju obavještenja iz stava 2 ovog člana, Zaštitnik/ca može izvršiti kontrolni pregled u organu, ustanovi ili organizaciji, u kojem je utvrđen slučaj mučenja ili drugog oblika surovog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.		
Član 44 Zaštitnik/ca organizuje i pruža podršku u radu Nacionalnog mehanizma za praćenje primjene UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Nacionalni mehanizam čine Zaštitnik/ca i nevladine organizacije, koje su pristupile zajedničkom protokolu i potpisale pravila o radu	Mehanizam se na crnogorskom jeziku zove: Nezavisni mehanizam za promociju, zaštitu i praćenje primjene UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori pa predlažem da se koristi ovaj termin u tekstu. Poslovnik o radu Nezavisnog mehanizma (čl.15) kaže: Nezavisni mehanizam sastoji se od najviše 15 predstavnika/ca civilnog društva, osoba sa invaliditetom, djece, roditelja i-ili njihovi zakonski	Predlozi se prihvataju.

mehanizma preko ovlašćenih predstavnika. Sastav mehanizma odražava teritorijalnu, tematsku i tipsku raznovrsnost organizacija i predstavnika nevladinih organizacija koji su angažovani na zaštiti prava osoba sa invaliditetom, procjeni rizika od diskriminacije i isključenosti osoba sa invaliditetom. Mehanizam iz stava 1 ovog člana djeluje na principu terenskih posjeta institucijama i lokacijama na kojima borave i u okviru kojih se kreću osobe sa invaliditetom, sa ciljem praćenja stanja u kojem se one nalaze i predlaganja mjera i postupaka koji su usmjereni na poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori. Mehanizam iz stava 1 sačinjava izvještaje o pojedinačnim posjetama i godišnjim aktivnostima koje sprovodi u toku jedne kalendarske godine.	zastupnici pa predlažem da se i ovdje svi uključe. Ne postoji zajednički protokol pa predlažem da se ovo izbriše.	
Član 46 Zaštitnik/ca obrazuje Mrežu Zlatnih savjetnika kao konsultativno tijelo u	Pružiti više informacija o sastavu „Mreže zlatnih savjetnika“	Predlog se prihvata i dodaje rečenica o tome ko čini mrežu. Ostali detalji o pravilima izbora i načinu rada Mreže će biti razrađeni posebnim aktom zaštitnika.

svrhu ostvarivanja i zaštite prava djeteta. Pravila izbora članova i način rada Mreže Zlatnih savjetnika, kao i druga pitanja od značaja za njen rad, uređuju se posebnim aktom Zaštitnika.		
Član 69 Stručne poslove iz nadležnosti Zaštitnika/ce vrše Glavni savjetnici/ce i savjetnici/ce Zaštitnika/ce. Glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje 10 godina radnog iskustva, od čega najmanje pet godina iskustva u oblasti ljudskih prava i sloboda. Savjetnik/ca Zaštitnika/ce može biti lice koje, pored opštih uslova za rad u državnim organima, ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva, od čega najmanje tri godine iskustva u zaštite oblasti ljudskih prava i sloboda.	Cio član je nekako konfuzan. Čini se da se radi o ekspertima. Eksperti su (glavni) savjetnici, ali i drugi su (pomenuti u stavu 4)? Još jedno pitanje je da li su savjetnici pomoćno osoblje ili ne? Naše shvatanje je da nisu - pomoćno osoblje obavlja operativne poslove (administrativne, finansijske, itd.) a savjetnici imaju značajnu ulogu, bave se raznim pitanjima ljudskih prava. Ako ih svrstamo u poglavlje Pomoćno osoblje/Službe, to ukazuje da su i oni pomoćno osoblje. Još jedno pitanje je da li su državni službenici ili ne. Ja smatram da jesu, ali ovdje to nije jasno. Čini se da su nivoi kvalifikacija različiti, savjetnici i druga stručna znanja imaju drugačiji status? Formulacije na engleskom jeziku nisu jasne u smislu što su ta radna mjesta. Ako se razlikuju od savjetnika, možda bi bilo dobro da se njihova uloga i status uredi zasebnim članom. Takođe, ovaj član sugerise da postoji razlika između državnih službenika i zaposlenih u državnom	

Na druga zvanja i nivoje kvalifikacija, odnosno uslove i kategorizaciju radnih mjesta u Službi Zaštitnika/ce, subsidijarno se primjenjuju propisi kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika. Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe donosi Zaštitnik/ca.	sektoru? Ja to dvoje doživljavam kao isto. Trebalo bi koristiti samo jedan isti termin u cijelom zakonu. Predlažemo da se struktura zaposlenih u instituciji Zaštitnika prestrukturira ili barem razjasni i da se možda jedan član posveti tome ko, mimo Zaštitnika i njegovih zamjenika, čini ovu instituciju: GS, savjetnici, operativno/pomoćno osoblje – i da se pritom stalno koristi ista terminologija. Napominjemo, ako smo u pravu, da se u tom članu svi nazivaju državnim službenicima. I u taj član može se ubaciti tekst o pluralizmu koji predlažemo niže. Za ovim bi mogli uslijediti članovi zasebno po kategorijama „osoblja”. Isto pitanje kao ranije, da li se pod ovim podrazumijeva „javno-službenički sistem”? Sugerisati da se izmijeni traženo radno iskustvo.	
Član 70 Na uslove za zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Službi Zaštitnika/ce primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, osim ako ovim zakonom	Dodati red o garantovanju pluralizma. Pogledati predloženi tekst. Možda ovo nije pravo mjesto u Zakonu, slobodno ga negdje premjestite.	Prihvata se predlog da se u ovaj član doda i dio koji je tiče garantovanja pluralizma.

nije drugačije uređeno.		
Član 77 Kandidat/tkinje koji/e ispunjava/ju uslove internog, odnosno javnog oglasa podliježe/u provjeri znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, zavisno od kategorije radnog mjesta. Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se pisanim testiranjem i usmenim intervjuom, ocjenjivanjem znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina, na osnovu propisanih kriterijuma. Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši Komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca, a koju čine zamjenik/ca za oblast za koju se raspisuje oglas, generalni/a sekretar/ka i stručno lice za oblast ljudskih prava sa liste stručnih lica koju utvrđuje organ nadležan za upravljanje ljudskim resursima. Komisija iz stava 3 ovog člana sačinjava izvještaj o provjeri kandidata/tkinja u smislu stava 2 ovog člana. Bliži način sprovođenja provjere	Ovaj dio omogućava neki stepen uključenosti Uprave za ljudske resurse u Vladi u prijem novih kadrova. Dok to ne mora da bude neposredno, za nekoga ko će biti angažovan kao stručnjak za ljudska prava ipak bih predložio da se doda riječ „nezavisni“ uz „ekspert za ljudska prava“. Važno je da ovaj Zakon označi kraj miješanja države u izbor kadrova Zaštitnika.	Predlog se prihvata.

iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 2 ovog člana, prilikom popune radnih mjesta u Službi Zaštitnika/ce propisuje Zaštitnik/ca.		
Član 82 Kandidat/kinja koji/a ispunjava uslove javnog konkursa za popunu radnog mjesta Generalnog/e sekretara/ke podliježe provjeri kompetencija, znanja i sposobnosti. Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se putem testiranja u pisanoj formi i strukturiranog intervjua, ocjenjivanja kompetencija, znanja i sposobnosti, na osnovu kriterijuma koje propisuje Zaštitnik. Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši Komisija koju obrazuje Zaštitnik/ca. Komisiju čine: Zamjenik/ca za zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštitu ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima i dva istaknuta stručnjaka iz oblasti upravnog prava i službeničkog sistema sa liste koju utvrđuje organ nadležan za	Ovo je veoma važna pozicija u instituciji. Predlažem da najmanje dva zamjenika, ili čak svi zamjenici, budu uključeni u postupak prijema u radni odnos. Uz riječ renomirani dodati i nezavisni eksperti. Vidjeti komentar gore.	Predlog se prihvata.

upravljanje ljudskim resursima. O provjeri iz stava 1 ovog člana Komisija iz stava 3 ovog člana, sačinjava izvještaj. Lista za izbor kandidata/tkinja sačinjava se zajedno sa izvještajem iz stava 5 ovog člana i dostavlja Zaštitniku/ci. Bliži način sprovođenja provjere iz stava 1 ovog člana, kriterijume i način ocjenjivanja iz stava 2 ovog člana propisuje Zaštitnik/ca.		
Član 88 Finansijska sredstva neophodna za nezavisno i efikasno ostvarivanje funkcije Zaštitnika/ce obezbjeđuju se u posebnoj razdjelu budžeta Crne Gore. Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitnika, Zaštitnik/ca podnosi Ministarstvu finansija. Zaštitnik/ca učestvuje u radu nadležnih radnih tijela i sjednice Skupštine na kojoj se raspravlja o predlogu budžeta. Zaštitnik/ca nezavisno i samostalno	Ovo može zahtijevati dodatnu elaboraciju. Potrebno je da postoje garancije da će smanjenje budžeta ukoliko ga bude biti sprovedeno na fer, proporcionalan i transparentan način, uz bliske konsultacije sa Zaštitnikom/com.	

raspolože sredstvima iz stava 1 ovog člana.		
Predlozi dostavljeni od strane UNDP-a		
Čl.10; Čl.36, 40, 42, 46, 50, 57, 62, 70, 74, 78, 80, 81	Predlog 1 se odnosi na ispravku/dopunu određenih tehničkih propusta i tu u sledećim članovima zakona: U članu 10 zakon pored riječi kandidata dodati i riječ „kandidatkinje“ U članovima 36, 40 i 42 zakona, pored riječi član/članovi dodati i riječ „članice“ U članu 46 zakona pored riječi „savjetnika“ dodati i „savjetnica“ U članovima 50 zakona pored riječi „poslanika“ dodati i riječ „poslanica“; u istom članu uz zastupnik/staratelj dodati i „zastupnica/starateljka“ U članu 57 stav 2 zakona posle riječi „Zaštitnik“ dodati i „Zaštitinica“ U članu 62 dodati riječi „Svjedokinju, stručnjakinju“ U članovima 70, 74, 78 , 80 i 81 zakona posle riječi „službenik/namještenik“ dodati i riječi „službenica/namještenica“ .	Predlog se prihvata.
Rad Zaštitnika/ce je javan.	U članu 5 dodati (posljednji) stav da glasi:	Predlog se prihvata.

Načelo javnosti u radu Zaštitnika/ce obezbjeđuje se izradom i dostavljanjem Skupštini Crne Gore redovnih i posebnih izvještaja Zaštitnika/ce u vezi sa stanjem i postupanjem u određenim oblastima. Redovni izvještaji u vezi sa opštim podacima o stanju ljudskih prava i postupanju Zaštitnika/ce podnose se Skupštini najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu. Posebni izvještaj o djelovanju Zaštitnika/ce i stanju ljudskih prava i sloboda u oblasti zaštite od diskriminacije prema statističkim i drugim podacima o radu Zaštitnika/ce, postupanju drugih državnih organa, podacima dobijenim od nevladinih organizacija i drugih organizacija civilnog	Posebni izvještaj o stanju rodne ravnopravnosti i položaju žena se podnosi jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu.	
--	--	--

društva, informacijama savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica i drugih izvora, podnosi se Skupštini za period prve polovine svake kalendarske godine.		
Član 14 Na predlog Zaštitnika/ce, Skupština Crne Gore imenuje zamjenike/ce u skladu sa načelima kojima se obezbjeđuje specijalizovanost za sljedeće oblasti: - Zaštitu i prevenciju kršenja prava lica od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, - Zaštitu od diskriminacije, zaštitu osoba sa invaliditetom, prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, ostvarivanje rodne ravnopravnosti i zaštitu prava lica različitih seksualnih orijentacija - Zaštitu i promociju prava djeteta i prava mladih u vezi sa ostvarivanjem	Član 14 zakona izmijeniti da glasi na način: Na predlog Zaštitnika/ce, Skupština Crne Gore imenuje zamjenike/ce i to: - Zamjenik/ca za zaštitu i prevenciju kršenja prava lica od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, - Zamjenik/ca za zaštitu od diskriminacije, zaštitu osoba sa invaliditetom, prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica - Zamjenik/ca za ostvarivanje rodne ravnopravnosti i zaštitu prava lica različitih seksualnih orijentacija - Zamjenik/ca za zaštitu i promociju	Predlog se djelimično prihvata. Rodna ravnopravnost spada u mandat Zamjenika/ce za pitanja sprječavanja diskriminacije. Shodno tome, termin „rodna ravnopravnost“ biće dodat u nazivu ovog Zamjenika.

načela omladinske politike. Zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštite ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima.	prava djeteta i prava mladih u vezi sa ostvarivanjem načela omladinske politike. - Zamjenik/ca za zaštitu načela vladavine prava, načela dobre uprave i zaštite ljudskih prava u pravosudnim postupcima i upravnim poslovima.	
Član 34 Zaštitnik/ca vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma za zaštitu lica lišenih slobode i lica kojima je ograničena sloboda kretanja od mučenja i drugih oblika surovog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (u daljem tekstu: poslovi prevencije torture), u skladu sa ovim zakonom i Opcionim protokolom uz UN Konvenciju protiv torture i drugog surovog, nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Metodologija rada i postupanja mehanizma iz stava 1 ovog člana utvrđuje se aktima Zaštitnika, uz primjenu međunarodnih standarda i pravila rada.	U članu 36 dodati stav koji glasi: Prilikom formiranja radnog tijela voditi računa o rodnom balansu.	Prihvata se predlog.

Član 47 Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se pojedinačnom ili kolektivnom pritužbom zbog povrede ljudskih prava i sloboda ili po sopstvenoj inicijativi u skladu sa ovim Zakonom. Zaštitnik/ca ispituje povrede ljudskih prava i sloboda po sopstvenoj inicijativi kad postoji sumnja da je aktom, radnjom ili nepostupanjem organa izvršena povreda koja je od značaja za ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u širem smislu ili kada ga na to upućuju razlozi pravičnosti. Za postupanje po sopstvenoj inicijativi neophodna je saglasnost oštećenog/e, osim kada su u pitanju prava djeteta u situaciji predviđenoj u članu 50 ovog Zakona.	Član 47 poslednji stav izmijeniti da glasi: Za postupanje po sopstvenoj inicijativi neophodna je saglasnost oštećenog/e, osim kada su u pitanju prava djeteta u situaciji predviđenoj u članu 50 ovog Zakona i kada je u pitanju govor mržnje u javnom prostoru.	Predlog se ne prihvata. Shodno Zakonu, Zaštitnik može postupati po sopstvenoj inicijativi kada je u pitanju govor mržnje u javnom prostoru.
Član 70 Na uslove za zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Službi Zaštitnika/ce	U članu 70 dodati još jedan (poslednji) stav da glasi: Prilikom zapošljavanja voditi računa o rodnom balansu	Predlog se prihvata.

primjenjuje se zakon kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, osim ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.		
Član 72 Radna mjesta u Službi Zaštitnik/ce popunjavaju se na osnovu: - raspoređivanja; - internog oglasa - javnog oglasa; - javnog konkursa. Popuna radnog mjesta vrši se putem raspoređivanja u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika. Popuna početnih pozicija u okviru kategorije ekspertske kadar, izvršni kadar, kao i radnog mjesta namještenika vrši se na osnovu javnog oglasa. Ako radno mjesto nije popunjeno na način iz stava 3 i 4 ovog člana, popuna se vrši putem internog oglasa. Ako radno mjesto nije popunjeno na način iz stava 3, 4 i 5 ovog	Oglas sadrži sledeće: Zaštitnik/ca teži rodnoj, geografskoj i jezičkoj raznolikosti među svojim zaposlenima kako bi najbolje služio svojim ovlašćenjima i načinu rada. • Zaštitnik/ca je posvećen/a postizanju raznolikosti radne snage u pogledu pola, nacionalnosti, porijekla i kulture. • Ohrabrujemo prijave kvalifikovanih žena, kvalifikovanih pripadnika nacionalnosti koje nijesu ili su nedovoljno zastupljeni, kao i osoba sa invaliditetom. • Svi koji rade kod Zaštitnika/ce dužni su pridržavati se najviših standarda integriteta i profesionalnog ponašanja te poštovati vrijednosti Zaštinika/ce. • Zaštitnik/ca, primjenjuje politiku nulte tolerancije prema ponašanju koje je nespojivo s	Predlog se ne prihvata. Uslovi za oglašavanje upražnjenog radnog mjesta dio su internih propisa koje usvaja Zaštitnik/ca.

člana, popuna se vrši putem javnog oglasa.	njegovim statusom, ciljevima i mandatom, uključujući seksualnu eksploataciju i zlostavljanje, seksualno uznemiravanje, zloupotrebu ovlašćenja i diskriminaciju. • Svi kandidati/kandidatkinje će proći temeljnu provjeru referenci i prošlosti. • Sve prijave će se tretirati s najstrožom povjerljivošću.	
Član 81 Na osnovu izvršne odluke iz člana 81 ovog zakona, Zaštitnik/ca donosi: - rješenje o zasnivanju radnog odnosa državnog službenika, odnosno namještenika koji prvi put zasniva radni odnos u državnom organu; - rješenje o raspoređivanju državnog službenika u slučaju popune radnog mjesta putem internog oglasa.	U članu 81 na kraju stava 2 dodati: Aktom kojim Zaštitnik/ca propisuje kriterijume za ocjenjivanje kompetencija, znanja i sposobnosti predvidjeti ocjenjivanje kompetencija, znanja i sposobnosti iz svih oblasti iz člana 14.	Predlog se prihvata.
Član 81 Na osnovu izvršne odluke iz člana 81	U članu 81 stav 4 posle riječi „načela dobre uprave i zaštitu	

ovog zakona, Zaštitnik/ca donosi: - rješenje o zasnivanju radnog odnosa državnog službenika, odnosno namještenika koji prvi put zasniva radni odnos u državnom organu; - rješenje o raspoređivanju državnog službenika u slučaju popune radnog mjesta putem internog oglasa.	ljudskih prava“ dodati riječi „i rodne ravnopravnosti“.	
Predlozi dostavljeni od strane UNICEF-a		
	MANDAT I NADLEŽNOSTI ZAMJENIKA/CE ZAŠTITNIKA ZA PRAVA DJECE I MLADIH ZAMJENIK ZAŠTITNIKA ZA PRAVA DJECE I MLADIH ima ključnu ulogu u zaštiti prava djece, kojima često nedostaju sredstva ili platforma da se zalažu za svoja prava. Intervenirajući u slučajevima zlostavljanja, zanemarivanja ili sistemskih neuspjeha, zamjenik i njegov/njen tim pomažu da se zaštiti dobrobit djece i obezbijede da se njihova prava ne zanemare. Štaviše, oni pomažu da se utiče na promjene zakona, politika i praksi za unaprjeđenje zaštite prava djeteta. MANDAT I NADLEŽNOSTI Zagovaranje – Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade je moćan zagovornik prava djece. Jedna od osnovnih uloga je zastupanje prava i interesa djece pred vladinim i	Predlog da se detaljnije razrade mandat i nadležnosti Zaštitnika/ce za prava djeteta se prihvata. Tekst svakako mora biti skraćen i usklađen sa ostalim članovima Zakona.

nevladinim forumima, Skupštinom CG, opšinama i građanima i građankama.

Obaviještava javnost o stanju prava djeteta;

Ispitivanje stanja prava djeteta i dobrobiti djeteta i obaviještavanje javnosti. Ovo može uključivati pitanja kao što su zlostavljanje, zanemarivanje, pristup zdravstvenim i uslugama socijalne i dječije zaštite, obrazovanju itd.;

Praćenje realizacije

obaveza Crne Gore koje proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece;

Praćenje usklađenost zakona i drugih propisa

koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece i mladih, s odredbama Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata o zaštiti prava djeteta;

Razvoj politika –

Savjetovanje i doprinos kreiranju zakona i politika koje utiču na djecu.

Zamjenik za prava djeteta i mlade može učestvovati u postupku pripreme nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava djeteta ili koji uređuju bitna pitanja za djecu.

Nadgledanje

implementacije zakona, politika i praksi koje utiču na djecu kako bi se osiguralo poštovanje lokalnih, nacionalnih i međunarodnih standarda zaštite prava djeteta.

Nadgledanje i praćenje primjene propisa koji se

odnose na zaštitu prava i interesa djece i davanje komentara vodeći se principom zaštite najboljeg interesa;

Nadgleda i prati kršenje individualnih prava djece i proučava opšte pojave i načine kršenja prava i interesa djece, - ulaže u zaštitu prava i interesa djece.

Pristup informacijama i prostorijama: Svi organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i institucije za djecu imaju obavezu da Zamjeniku zaštitnika za prava djeteta i mlade osiguraju pristup djeci, kao i uvid Zakona u sve podatke, informacije i dosjee koji se odnose na prava i zaštitu djece, bez obzira na stepen njihove tajnosti. Zamjenik Zaštitnika za prava djeteta i mlade ima pravo ulaska u prostorije i uvida u način obavljanja brige i brige o djeci koja su stalno smještena ili privremeno smještena.

Ukoliko Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade tokom obavljanja svoje dužnosti sazna da je dijete izloženo fizičkom ili psihičkom nasilju, seksualnom zlostavljanju, maltretiranju ili iskorišćavanju, nemaru ili nepažljivom postupanju, o tome će odmah podnijeti prijavu nadležnom tužilaštvu, a nadležni centar za socijalni rad će predložiti mjere za zaštitu prava djeteta.

Postupanje po individualnim pritužbama

djece i drugih zagovornika prava djeteta. Svako ima pravo da podnese prijedlog o zaštiti prava i interesa djece na razmatranje Zamjeniku Zaštitniku za prava djeteta i mlade. O preduzetim radnjama u vezi sa njegovim zahtjevom, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će obavijestiti podnosioca u zakonskom roku.

Predlaže preduzimanje mjera u cilju stvaranja jedinstvenog sistema zaštite i unaprjeđenja prava i interesa djece i sprječavanja štetnih radnji koje ugrožavaju prava i interese djece,

Obrazovanje i podizanje svijesti: Obavještava i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa, kroz sprovođenje kampanja javnog obrazovanja za informisanje djece, porodica i šire javnosti o pravima djece i načinima da djeca zaštite svoja prava. Da bi Zamjenik za prava djeteta i mlade bio efikasan, djeca i porodice moraju biti svjesni svojih prava i usluga koje su im dostupne. Kampanje za podizanje svijesti javnosti, obrazovni programi u školama i širenje informacija u zajednici mogu pomoći da se proširi glas o postojanju i ulozi Zamjenika Zaštitnika za prava djeteta i mlade.

Pristupačnost: Obezbjediavanje pristupačnosti je od vitalnog značaja, uz obavještavanje i savjetovanje djece o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa. To znači

pružanje informacija na više jezika, osiguravanje da su komunikacioni kanali prilagođeni djeci i posebna pomoć pružena onima koji bi mogli da se suoče sa preprekama u pristupu uslugama, kao što su djeca sa smetnjama u razvoju, djeca pripadnici manjinskih naoda ili djeca koja žive u udaljenim područjima. Razumjevanjem nadležnosti Zamjenika Zaštitnika za prava djeteta i mlade i informisanjem o načinima kako da mu/joj pristupe, djeca i porodice mogu aktivno da štite svoja prava i dobrobiti.

Zamjenik za prava djeteta i mlade sarađuje sa djecom i mladima, podstiče ih na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, pokreće i učestvuje u javnim aktivnostima usmjerenim na unapređenje položaja djece i predlaže mjere za jačanje učešća i uticaja djece u društvu.

Kreiranje baze podataka da bi se pratili trendovi i pomoci u domenu kršenja prava djeteta;

Izrada godišnjih ili posebnih izveštaja nadležnim organima o pravima djece uz preporuke za unaprjeđenje prava djeteta;

Zamjenik Zaštitnika za prava djeteta i mlade može zahtijevati stručnu pomoć naučnika i specijalista i naučnih i stručnih institucija nadležnih za istraživanje, zaštitu, brigu, razvoj i prava djece. Naučne i stručne ustanove dužne su da u odgovarajućem roku

pruže potrebnu pomoć
Zamjeniku Zaštitnika za
prava djeteta i mlade.

**POSTUPANJE PO
INDIVIDUALNIM
PRITUŽBAMA DJECE I
DRUGIH ZAGOVORNIKA
PRAVA DJETETA**

Identifikovanje problema –
Prvi korak je prepoznavanje
problema koji može
zahtijevati intervenciju
Zamjenika za prava djeteta i
mlade

**Kontaktiranje Institucije
Zaštitnika** – Kada se
problem identifikuje, djeca
i/ili njihovi staratelji mogu da
kontaktiraju kancelariju
Institucije Zaštitnika ili
direktno Zamjenika za prava
djeteta i mlade. Većina
institucija ima više kanala
komunikacije, uključujući
telefon, e-poštu, onlajn
formulare i lične posjete.

**Podnošenje pritužbe ili
zahtjeva** – Sljedeći korak je
podnošenje formalne
pritužbe ili traženje pomoći.
Ovaj proces obično uključuje
pružanje detaljnih
informacija o problemu,
uključujući bilo koju
relevantnu dokumentaciju ili
dokaze.

Nakon što primi pritužbu,
Zamjenik za prava djeteta i
mlade će pregledati slučaj
kako bi utvrdio/la da li je to
predmet iz njihove
nadležnosti. Ako bude,
pokrenuće istragu. Ovo
može uključivati
intervjuisanje djeteta,
članova porodice i drugih
relevantnih strana, kao i
pregled zapisa i
dokumenata.

Zamjenika za prava djeteta i mlade će preduzeti odgovarajuće mjere na osnovu nalaza. Ovo može uključivati posredovanje između djeteta ili porodice i relevantnih organa, preporučivanje konkretnih akcija vezanih za konkretan slučaj, prijedlog za promjenu politike ili prakse i/ili preduzimanje drugih koraka za rješavanje problema.

Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade je ovlašten da nadležnim organima državne uprave, organima lokalne samouprave, privrednim društvima i fizičkim licima **predlaže realizaciju mjera za suzbijanje štetnih radnji kojima se ugrožavaju prava i interesi djece i zahtijeva izvještaje o izvršenim mjerama.**

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i fizička lica dužni su da sarađuju sa Zamjenikom zaštitnika za prava djeteta i mlade i podnose izvještaje na njegov zahtjev, te daju odgovore na njegove upite.

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, kao i privredna društva i fizička lica, dužni su da odmah, odnosno u zakonom predviđenom roku, izvještavaju Zamjenika zaštitnika za prava djeteta o izvršenim aktivnostima u vezi sa njegovim upozorenjem, prijedlogom ili preporukom.

Ako organi i privredna lica ne postupe po njegovom zahtjevu u propisanom roku,

	Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti organ nadležan za praćenje njihovog rada. Ako organ nadzora nad organima i pravnim licima ne prijavi u zakonskom roku o utvrđenim činjenicama i preduzetim mjerama, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti Vladu Crne Gore. O obavljenom inspekcijskom nadzoru sastavlja se zapisnik, koji se dostavlja organu nadležnom za praćenje rada lica kome su predložene mjere za suzbijanje štetnih radnji. Nadležni organ dužan je da o obavljenim aktivnostima obavijesti Zamjenika zaštitnika za prava djeteta i mlade u zakonskom roku po prijemu izvještaja, a u hitnim slučajevima bez odlaganja. Ako organ nadzora ne dostavi izvještaj u roku, Zamjenik zaštitnika za prava djeteta i mlade će o tome obavijestiti Vladu Crne Gore i javna glasila.	
Predlozi dostavljeni od Ministarstva finansija		
član 42 stav 2	Predlog da se visina nakande određuje "u skladu sa propisom Vlade, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija"	Riječ je o predlogu da se visina naknade umjesto u visini koju ostvaruje vještak određuje na način što bi propis u vezi sa istim donijela Vlada a uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.
član 70 član 71-80 (briše se)	Zamjeniti sa postojećim normama iz clana 51c "O zasnivanju radnog odnosa, pravima, obavezama i odgovornosti zaposlenih u Službi odlučuje	Nezavisnost institucije Zaštitnika prilikom zapošljavanja je jedna od najvažnijih kriterijuma nezavisnosti ove institucije na osnovu svih međunarodnih standard. Ova osobenost institucije Zaštitnika propisana prakrično svim

	Zaštitnik/ca, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, kao i u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima. Izuzetno od stava 1 ovog člana prilikom odlučivanja o zasnivanju radnog odnosa glavnog savjetnika/ce Zaštitnika/ce i savjetnika/ce Zaštitnika/ce, Zaštitnik/ca nije dužan/na da pribavi potvrdu o obezbijedenim finansijskim sredstvima od ministra nadležnog za poslove budžeta.”	najvažnijom međunarodnim dokumentima, a potvrđena i praksom relevantnih međunarodnih tijela. Principi UN koji se odnose na status nacionalnih institucija za unapređenje i zaštitu ljudskih prava („Pariški principi), koje je donijela u obliku Rezolucije Generalne skupštine 48/134, 20. decembar 1993, u tački 2 zahtijevaju da nacionalna institucija Zaštitnika mora imati svoje osoblje i prostorije, kako bi bila nezavisna od Vlade i ne bi bila predmet finansijske kontrole koja bi mogla uticati na njenu nezavisnost. U ovom pogledu Opšte opservacije podkomiteta GANHRI preciziraju da je osnovni zahtjev Pariških principa da Zaštitnik može da rade nezavisno od mešanja vlade. Ovo tijelo ističe da se predmetni zahtjev ne treba posmatrati kao ograničavanje kapaciteta Zaštitnika da zaposli javnog službenika sa potrebnim vještinama i iskustvom. Međutim, proces zapošljavanja za takve pozicije uvijek treba da bude otvoren sve, jasno, transparentno, zasnovano na zaslugama i isključivo diskreciono pravo Zaštitnika. U slučaju da je Zaštitnik obavezan da prihvati osoblje koje mu je dodijelila vlada, a posebno kada to uključuje one na najvišim nivoima u instituciji Zaštitnika, dovodi se u pitanje njenu sposobnost funkcionisanja samostalno. Slično i Preporuka CM/Rec(2019)6 Komiteta ministara državama članicama o razvoju institucije ombudsmana od 16. oktobra 2019, u tački 6 eksplicitno zahtijeva da države članice treba da obezbijede institucijama Zaštitnika adekvatne, dovoljne i održive resurse koji će im omogućiti da obavljaju svoj mandat na potpuno nezavisan način. Institucije Zaštitnika treba da budu u mogućnosti da imenuju svoje
--	---	--

		osoblje i da obezbijede da prođu adekvatnu obuku. U pogledu zahtjeva da Zaštitnik samostalno odlučuje u materiji zapošljavanja postoji i obimna praksa Venecijanske komisije koja nedvosmisleno potvrđuje ovaj princip. <i>“Princip 3, pod terminom „institucija Zaštitnika“, zahtijeva široko tumačenje i to važi i za Zaštitnika i za njegovo ili njeno osoblje. Štaviše, u ovom kontekstu, kriterijumi i klasifikacija osoblja takođe treba da budu u nadležnosti Zaštitnika. Bilo bi poželjno da sve takve garancije budu predviđene Zakonom o Zaštitniku kako bi se obezbedila stabilnost i održivost rada Zaštitnika građana u ispunjavanju svog ustavnog mandata.”</i> CDL-AD(2021)035 - Mišljenje o zakonodavstvu u vezi sa osobljem ombudsmana Jermenije koje je usvojila Venecijanska komisija na svojoj 128. plenarnoj sednici (15-16. decembar 2021), §§68, 69 <i>„Nezavisnost i efikasnost ovakvih institucija zahtijeva sprovođenje politika koje garantuju autonomiju procesa zapošljavanja, razvoja karijere zaposlenih i rangiranje pozicija. Dakle, pitanja u vezi sa osobljem, kao što su nezavisno zapošljavanje, politika karijere, čin, plata, obrazovanje i obuka, su deo ovog koncepta nezavisnosti. Iz navedenog proizilazi da međunarodni standardi predviđaju nezavisnost sastava kancelarije ombudsmana i sposobnost ombudsmana da zapošljava osoblje. Institucija Zaštitnika je specifična institucija koja se bavi, na primjer, unapređenjem i zaštitom ljudskih prava, čiji se prioriteti mogu menjati iz godine u godinu. Ombudsman bi trebalo da bude u mogućnosti da regrutuje najkvalifikovanije stručnjake u skladu sa prioritetima kancelarije na</i>
--	--	--

		<i>fleksibilan način, a da ne bude podložen opštim pravilima državne službe, a još manje odluci predstavnika izvršne vlasti, koja spada u djelokrug institucije. Preporuke Saveta Evrope su u tom pogledu eksplicitne. Zbog ovih karakteristika mora biti nezavisna institucija, u svim elementima ove nezavisnosti od bilo kog drugog državnog organa i od javne uprave u cjelini. Potrebna nezavisnost institucije Zaštitnika mjeri se nezavisnošću njenog rukovodioca, osoblja i budžeta, kako u pogledu iznosa tako i u pogledu upravljanja.“</i> CDL-AD(2021)035 - Mišljenje o zakonodavstvu u vezi sa osobljem ombudsmana Jermenije koje je usvojila Venecijanska komisija na svojoj 128. plenarnoj sednici (15-16. decembar 2021), §§ 22-23, 65-66. <i>„Kroz princip 22, Venecijanski principi se odnose na jedan od suštinskih elemenata nezavisnosti Zaštitnika, odnosno na regrutovanje njegovih ili njenih zamenika i osoblja. Zbog toga Zaštitnik treba ne samo da imenuje i razrješava načelnika Centra, već i cjelokupno osoblje.“</i> CDL-AD(2021)049 - Mišljenje o Nacrtu zakona „O Povereniku za ljudska prava“, koji je usvojila Venecijanska komisija na 129. plenarnoj sednici (10-11. decembar 2021), §§110, 111. Uostalom, u nacionalnom pravnom sistemu postoje institucije koje imaju nezavisnost prilikom zapošljavanja koja proizilazi iz njene specifična uloge u institucionalnom sistemu. Ovakav način regulisanja predmetne materije nalazimo i u Zakonu o državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG", br. 28/04 od 29.04.2004, 27/06 od 27.04.2006, 78/06 od 22.12.2006, "Sl. list Crne Gore", br. 17/07 od 31.12.2007, 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 31/14 od 24.07.2014, 070/17 od 27.10.2017). Naime, Član
--	--	---

		48 definiše da se bliži uslovi za zasnivanje radnog odnosa propisuju aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, te da o zasnivanju radnog odnosa, pravima, obavezama i odgovornosti zaposlenih u Instituciji odlučuje Senat, u skladu sa zakonom. Slično, kada je riječ o Agenciji za zaštitu podataka član 60 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 79/08 od 23.12.2008, 70/09 od 21.10.2009, 44/12 od 09.08.2012) propisuje da se na prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u stručnoj službi Agencije primjenjuju se opšti propisi o radu.
član 66 zarade i prava	Potrebno je brisati ovaj član, zarade su uređene Zakonom o zaradama, ukoliko nije obuhvaćeno neko zvanje mogu ga urediti ali u prelaznim odredbama da važi do izmjena Zakona o zaradama	Zbog specifičnosti koju institucija Zaštitnika ima u ustavnom i pravnom sistemu, pitanje visine zarade Zaštitnika i zaposlenih u ovoj instituciji veliki broj država reguliše na način da if definiše direktnu u Zakonu o Zaštitniku što podržavaju i relevantne međunarodne institucije. Isto proizilazi iz niza međunarodnih dokumenata koji garantuju instituciji Zaštitnika adekvatnu poziciju u nacionalnom pravnom sistemu. Venecijanski principi o zaštiti i promociji institucije Zaštitinika u tački 3 propisuje da će se Zaštitniku dati odgovarajući visoki rang, koji se takođe oslikava i u naknadi koju prima, kao i penziji. Slično, Opšte opservacije podkomiteta GANHRI zahtijevaju da u pogledu članova inatitucije Zaštitnika oni primaju naknadu ekvivalentnu pojedincima sa sličnim odgovornostima u drugim nezavinsim državnim institucijama, a osoblje Zaštitnika platu uporedivu sa platama službenika koji obavljaju slične poslove u drugim nezavinsnim institucijama. Preciznije, praksa da se u Zakonu o zaštitniku definiše pitanje zarada je uobičajena i u drugim državama koje su članice Savjeta Evrope a

		kao takva je podržana i od strane Venecijanske komisije: <i>“U nekim zemljama status, čin i/ili plata Zaštitnika se utvrđuje u vezi sa različitim institucijama ili funkcijama na sličnom nivou. Ovakva je situacija u Hrvatskoj, gdje nacionalni Zaštitnik ima čin i platu jednaku onoj predsjednika radnog tijelo Skupštine, sudija Ustavnog suda, ministara i starješina Državni ured za reviziju; Češka Republika, gdje Zštitnki ima pravo na a platu jednaku onoj predsjednika Vrhovne kontrolne kancelarije; Holandija, gdje nacionalni Zaštitnik dobija naknadu na nivou koji je ekvivalentan potpredsjedniku Državnog savjeta i predsjednika Revizorske komore, ove tri institucije zajedno su pod nazivom Visoki državni savjeti; i „Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija“, gdje je Ombudsman na istom nivou kao ministar, predsednik Vrhovnog suda, Javni tužilac, sudija Ustavnog suda i guverner Narodne banke.”</i> CDL-AD(2002)008 - Mišljenje o statusu i rang u Zaštitnika u Federaciji Bosne i Hercegovine (17. maj 2002), §§6,7 <i>“Član 13.2 Zakona implicira da su status i naknade PA jednaki onima sudije Vrhovnog suda. Ova odredba predviđa odgovarajući visok rang za Moldavskog ombudsmana i u skladu je sa evropskom praksom u ovoj oblasti.”</i> CDL-AD(2015)017 - Mišljenje o Zakonu o narodnom advokatu (ombudsmanu) Republike Moldavije, usvojila Venecijanska komisija na svom 103. plenarnom sastanku (19.-20. jun 2015.), §57. Uostalom, ovakva praksa već postoji kada je riječ o institucijama koje na osnovu Ustava Crne Gore imaju specifičnu poziciju i nadležnosti u pravnom sistemu. Sličan način regulisanja predmetne materije nalazimo i u Zakonu o državnoj revizorskoj
--	--	--

		instituciji ("Sl. list RCG", br. 28/04 od 29.04.2004, 27/06 od 27.04.2006, 78/06 od 22.12.2006, "Sl. list Crne Gore", br. 17/07 od 31.12.2007, 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 31/14 od 24.07.2014, 070/17 od 27.10.2017). Naime, Član 58 definiše da Predsjednik Senata ima pravo na zaradu u iznosu koji je određen za predsjednika Ustavnog suda, a član Senata kao sudija Ustavnog suda kao i druga prava koja, po funkciji, pripadaju nosiocima ustavno-sudske funkcije, dok član 45a definiše da državni revizor raspoređuje se u platni razred 4 i ima pravo na zaradu po koeficijentu utvrđenom za taj platni razred shodno zakonu kojim su uređene zarade državnih službenika i namještenika. Slično, kada je riječ o Agenciji za zaštitu podataka član 59a Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 79/08 od 23.12.2008, 70/09 od 21.10.2009, 44/12 od 09.08.2012) propisuje da se zarada predsjednika i članova Savjeta Agencije, kao i direktora Agencije, utvrđuju Statutom Agencije.
član 87 stav 4	Dodati "prema dinamici koja se utvrđuje u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti"	Predmetni komentar predstavlja pojašnjenje tj. preciziranje pomenutog stava.

Naziv organizacione jedinice koja je odgovorna za pripremu nacrtu Zakona : **Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda.**

MINISTAR
Fatmir Gjeka